

plastisch, aan het eten. Een kind kan niet gelijk op eten tegen een volwassen man. Volkomen bevrediging van geluk is, dat ieder ontvangt de volkomen vervulling van wat hij wenscht en behoeft en dat zuiver berekend naar de mate, zooals God die in zijne natuur heeft aangelegd.

De prikkel der behoeften kan, als de zonde weg is, nooit meer gaan boven de reële behoeften zelf, maar die behoeften zelf zijn verschillend door God in den mensch ingeschapen.

(Een voorbeeld, aan de natuur ontleend, heldere dit nog op: de eene bloem drinkt veel meer van de zon in dan de andere. En: in de weide wil een geit niet evenveel eten als eene koe.)

In de tweede plaats moet in aanmerking genomen worden, dat de visio et fruitio Dei eene daad zal zijn van onze geheele persoon, maar ziel en naar lichaam.

De afgescheidenen na den dood hebben alleen existentie in het lichaam van Christus; maar na de opstanding hebben zij visio ac fruitio Dei met hun heele persoon.

De sluier wordt eenigszins opgelicht in: 1 Joh. 3 : 2.

Een ziel in den hemel na den dood kan Jezus, die een lichaam heeft, niet zien, wel gemeenschap met Hem hebben. Daarop wijst Johannes in dezen tekst. Het zien toch, waarvan hier sprake is „want wij zullen hem zien, gelijk hij is” duidt op een rechtstreeksch zien met het lichamelijke oog; natuurlijk niet afgescheiden van het geestelijk zien, want in den staat der volkomenheid is de actie met het ziels- en met het lichamelijke oog één.

Van dat „zien Gods” vinden we ook aanduidingen in het Oude Testament.

Mozes ziet God op Horeb. Terwijl in geheel het Oude Testament de voorstelling leeft, dat niemand God kan zien en leven, zoo spreekt de Heere toch tot Mozes: „gij zult mijne achterste deelen zien.” (Exodus 33 : 20—23.) Niet, dat we op grond daarvan aan God een $\sigma\omega\mu\alpha$ moeten toekennen; maar: „gij zult een indruk van Mij krijgen, als van iemand, dien gij van achteren ziet, terwijl hij u voorbijgaat.” Het duidt aan, dat God op Horeb op creatuurlijke wijze neergedaald is, zoodat de uitwendige bevatting der zintuigen heeft waargenomen, dat daar een teeken was van de praesentie Dei.

Zoo ook, wat 1 Joh. 3 : 2 zegt.

Bij het zien van Jezus in den gloriestaat, zullen we wat anders zien dan den apostel tijdens Jezus' omwandeling op aarde werd te aanschouwen gegeven. Toen toch was er $\kappa\rho\upsilon\psi\iota\varsigma$ der goddelijke natuur. Maar dan — zal God Drieëinig niet een $\sigma\omega\mu\alpha$ krijgen, dat bedoelt Johannes volstrekt niet; doch — zal in den Middelaar de fulgor et majestas aanschouwd worden van de praesentie Dei. Dat is het, „wat geen oor heeft gehoord en geen oog heeft gezien,